

Landschap Overijssel

Vliegend hert neemt toe!

In Noordoost Twente leeft één van de vier Nederlandse populaties van het vliegend hert. Het Dal van de Mosbeek en de Manderheide zijn belangrijke gebieden van dit leefgebied en zijn eigendom van Landschap Overijssel. In deze terreinen was veel achterstallig hakhoutbeheer. Ook bij de particulieren (die wij adviseren) zagen we veel achterstallig onderhoud bij de houtwallen en erfbosjes. Omdat we te weinig kennis hadden van ecologie in relatie tot hakhoutbeheer heeft Stichting EIS een beheerplan (2009-2013) gemaakt. Landschap Overijssel voert dit beheerplan nu uit op haar eigendommen en ook bij particulieren is veel hakhout hersteld en zijn, speciaal voor het vliegend hert, maatregelen uitgevoerd. In het kader van Natura2000 is door John Smit (EIS) een nieuw beheerplan (2016-2020) opgesteld. Hierin zijn onze ervaringen gedeeld en geëvalueerd. Het vliegend hert wordt vooral gevonden in oude hakhoutwallen, erfbomen en bosranden. Gesloten bossen zijn blijkbaar minder geschikt, waarschijnlijk omdat zonnestralen niet in staat zijn de bosbodem en boomstobbes op te warmen. Het ingraven van stukken eikenhout (hertestoof) is minder aan-

Vliegend hert (foto: Mark Zekhuis)

trekkelijk voor het vliegend hert, als door bodemverstoring en vertering van organisch materiaal die plek helemaal begroeid wordt door brandnetels. Knoteiken zijn favoriet: door het knotten is er veel wortelsterfte dat zorgt voor geschikt voortplantingssubstraat onder de grond. De aanzet van de nieuwe takuitlopers (waterlot) zijn plekken waar de wijfjes gemakkelijk een sapplek kunnen maken. Tevens is er veel dekking in een knoteik waardoor predatie minder is. Ook worden knoteiken ouder dan gewone eiken. Uit een analyse van waarnemingen blijkt dat het vliegend hert in aantal en spreiding is toe-

genomen. En dat is erg mooi, want de soort is heel moeilijk te monitoren. Ondanks dat de toename een effect van het aantal waarnemers kan zijn of een effect van klimaatverandering, denkt EIS dat deze toename te danken is aan onze maatregelen. De aanleg van hertestoven, het voeren van gefaseerd hakhoutbeheer, het sparen van sapbomen, het kandelabereren en knotten van eiken en het uitleggen van houtschijven en dergelijke blijven we dus ook in de toekomst doen. De Hakhoutbrigade, een speciale groep vrijwilligers, voert een deel van deze maatregelen uit.

Ing. Mark Zekhuis, Senior Ecooloog

Brabants Landschap

Edelhert terug in het Groene Woud

Na meer dan anderhalve eeuw afwezigheid is het edelhert terug in Brabant! Begin maart zijn in het natuurgebied de Scheeken van Brabants Landschap 13 edelherten uitgezet. De groep edelherten bestaat uit 4 herten en 9 hindses. Het gaat om een natuurlijk aantal van een kleine groep edelherten in het wild. Deze startgroep kan nog langzaam groeien tot een mooie groep edelherten die past in het gebied. Het gebied waar de edelherten leven is omrasterd en circa 300 hectare groot. Door jarenlange aankoop, beheer en ontwikkeling van de natuurgebieden De Scheeken en De Mortelen is hier het grootste landschapsreservaat van Brabant ontstaan. Een leefgebied van bijzondere natte bossen op rijke grond met overgangen van bos naar grasland, waar het edelhert zich van oorsprong thuis voelt. Edelherten horen oorspronkelijk thuis in de Brabantse natuur en zijn zelfs een onmisbare schakel door hun rol als grote planteneter. Met hun specifieke gedrag en graasgewoonten zorgen edelherten voor meer leven in het landschap. Edelherten liggen graag te rollen in modderbaden die ze maken en 'vegen' met hun gewei langs bomen. Zo maakt de 'koning van Het Groene Woud' letterlijk plaats voor tal van andere dier- en plantensoorten.

Introductie edelhert (foto: James van Leuven)

Vier edelherten dragen een GPS-halsband die elk uur de locatie van de dieren registreert. Inmiddels kunnen we zien dat de edelherten veel gebruik maken van het ecodeuct over de A2 die in het gebied ligt. Niet alleen de edelherten gebruiken de natuurbrug tussen de Scheeken en de Mortelen die in 2005 werd aangelegd, ook allerlei soorten vlinders, dassen, kamsalamanders, steenmarters en andere insecten. Sommige dieren steken er niet alleen over, maar hebben er zelfs hun leefgebied van gemaakt. Om de dieren te verleiden de oversteek te maken is de verbinding vijftig meter breed en zo ingericht dat er voldoende beschutting

is. Over deze natuurbrug Groene Woud is ook in maart 2010 in De Levende Natuur gepubliceerd.

De edelherten leven nu nog in een gebied van 300 hectare. Het doel is om stapsgewijs, in overleg met de streek, het gebied te vergroten. Ook de geplande bouw van een nieuwe natuurbrug over het spoor Best – Bodelmonde maakt dit mogelijk. De terugkeer van de herten is uitgevoerd in samenwerking met ARK Natuurontwikkeling.

Arjen Simons, coördinator Beheer & Projecten